

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

2017

BcA. Štěpán Svoboda

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

PAVOUK V POŠTOVNÍ SCHRÁNCE

BcA. Štěpán Svoboda

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Katedra výtvarného umění
Studijní program Intermediální tvorba
Studijní obor Intermédia

Diplomová práce

PAVOUK V POŠTOVNÍ SCHRÁNCE

BcA. Štěpán Svoboda

Vedoucí práce: MgA. Jan Morávek
Katedra výtvarného umění

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně
a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

podpis autora

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE.....	2
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY.....	4
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	6
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	11
	a) Knižní a periodická literatura	
	b) Internetové zdroje	
6	RESUMÉ.....	12
7	SEZNAM PŘÍLOH.....	13

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Celých šest let studia jsem chtěl dojít do fáze, kdy budu moci dělat a žít se tím, co mě v prvním ročníku nejvíce oslovilo.

Točit komerční spoty a videoklipy, uvažovat nad tvorbou jako celkem a neustále se řemeslně zdokonalovat. Došlo mi, že výhodou v konkurenci ostatních kameramanů a editorů je právě studium na umělecké vysoké škole. Multimediální, potažmo intermediální design mi tak dal možnost seznámit se s historií oboru a řemeslem. Ukázal mi směr, kterým jít, a i když jsem se pokusil v několika případech odbočit a zkusit něco jiného, protože jsem tu možnost měl, stejně jsem se nakonec vrátil zpět a šel dál v zajetých kolejích. Byly to pochyby a nejspíš i pocit vyhoření, které mě tehdy vedly ke změně. Myslel jsem si, že se mohu uplatnit i jinde, ale záhy mi došlo, že se v těchto pozicích necítím dobře. Nyní jsem tam, kde jsem chtěl před několika lety být, mám motivaci růst a učit se. Technické nedostatky a absence zkušeností, které vyplývají z praxe, se snažím kompenzovat efektivitou a nadhledem, dívat se na věci víc “artově“, přemýšlet jinak a experimentovat. V každé práci si hledám inspiraci, ať už v hudbě, knihách, fotografování nebo ve filmu, a od tvůrců se snažím pochytit věci, které mě baví.

Hledání rukopisu je ostatně cestou, kterou si chce procházet asi každý, kdo pracuje ve stejném nebo podobném oboru. Souvisí s tím i budování vlastního jména a značky. V době, kdy jsou internet a sociální sítě naprostými každodenními samozřejmostmi, se člověk chce prezentovat tak, aby oslovoval spektrum lidí, které jeho práci sledují, baví je a mají ji tak v podvědomí. Alespoň já to tak mám.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Výběr tématu byl tak přirozeným vývojem. Videoklip je médium, které mě od malička nepřestává bavit a jeho tvorbu si obvykle velmi užívám. Je to koncentrovaná emoce, dává prostor spojit celou škálu hudebních vlivů s vizuální složkou.

Vzniká tak celek, který je dle mého jako médium stále nedoceněný. Měl jsem již v době výběru tématu koncept, který jsem chtěl původně realizovat. Během léta ale vyplynula možnost vytvořit něco rozsáhlejšího, než jedno video.

S Dominikem Zezulou jsem se seznámil díky práci v reklamní agentuře v listopadu 2015. Stal se šéfredaktorem magazínu, pro který jsem začal pracovat. Po několika měsících jsme si lidsky tzv. sedli a postupně začala vznikat spolupráce s jeho domovským projektem Děti mezi rebrákama. Dominik pochází ze Svitav, města na českomoravském pohraničí. Po studiích v Brně přesídlil do Prahy částečně i kvůli projektu post-hudba, kde působil s producentem Tomášem Havlenem. Po prvním albu a sérii mnoha koncertů založil projekt Děti mezi rebrákama (dále DMR), který je více písničkářský a folkový a který má na české alternativní scéně své místo vedle jmen jako Kittchen, Bratři Orffové nebo Kieslowski. Později se kapela rozrostla i o další členy, se kterými aktivně koncertuje.

Hlavní impuls něco udělat vznikl při natáčení klipu pro druhý singl z jeho nové desky Haiku v květnu 2016. Píseň Až se venku oteplí, jak již název napovídá, se skládá ze série záběrů natáčených mobilem a ukazující první letní zážitky.

Zlom přišel v červenci 2016, kdy jsme s Dominikem došli k závěru, že by bylo dobré udělat celistvé koncepční dílo.

V hlavě mi tak vznikla myšlenka vytvořit kolekci klipů, které by uspěly jako souhrnná diplomová práce. Během této etapy, kdy jsem byl rozhodnutý věnovat se projektu naplno, jsem měl již slušnou řádku materiálu z koncertů, rozhovorů, ale i obyčejného sezení u piva. Napadlo mě tak vytvořit portrét samotného Dominika, ve kterém by sám sebe pospal v několika větách, přiblížil divákovi své tvůrčí záměry a sám si obhájil vizuály, které jsme spolu natočili.

Vzhledem k časové tísní bylo stěžejní vytvořit přirozené a intenzivní koncepční dílo, které bude natočeno efektivně v jednoduchých podmínkách. Cílem bylo udělat spíše vizuální doprovod ke každé písni na albu tak, aby zesílil celkový dojem posluchače / diváka. Každý song vznikl za jiných okolností a Dominik dokázal během tvorby vždy přijít s myšlenkou, kterou jsem následně obrazově doplnil.

Krátký portrét, ve kterém Dominik vysvětluje zrod DMR, proces vzniku alba Haiku nebo další plány na třetí album a představuje samotné klipy, je tak uzavřením pomyslného kruhu, který trval bezmála rok.

V projektu vlastně působím jako režisér a pouze naznačuji směr, kterým jít. Ta cesta se přitom tvořila sama. Nemusím vlastními slovy nic obhajovat nebo představovat, o koho jde. Tvůrce se představí sám. Cíleně tak dávám prostor samotnému autorovi vyjádřit se k celému projektu a obhájit ho.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Celý proces byl tak trochu výzva. Folk a písničkářství, z nichž DMR vychází, přitom nejsou žánry, ke kterým bych měl vkusem nejbliž. Časem jsem si ovšem uvědomil, že se hudební styl v tomto případně naprosto stírá, už kvůli osobnímu a kamarádskému vztahu s Dominikem. Řešil jsem hlavně obsahovou stránku a k věci přistupoval jako k celku. Vzhledem k úzkému časovému horizontu jsme se na jednoduchá videa připravovali skoro ze dne na den. Technická stránka sice nebyla nikterak náročná, ale pár videí vzniklo doslova na koleni. Během příprav došlo i k několika změnám, především kvůli alternativním návrhům vizuálů. Všechna natáčení probíhala bez velkých komplikací a myšlenku každého videa jsme si s Dominikem dokázali vždy navzájem obhájit, takže realizace pak nebyla nic náročného. Detailnější popis jednotlivých klipů rozvádím v kapitole 4.

Druhá část projektu, tedy portrét, vznikl jako nadstavba k videoklipům a časem se ukázalo, že jde o mnohem složitější díl celé práce. Nějakou dobu jsem přemýšlel nad názvem a nakonec jsem vyšel z písně Pavouci v poštovní schránce z první desky DMR (Újezd, Červený kůň 2015). Množné číslo jsem vyměnil za jednotné: *Pavouk v poštovní schránce* (zmíněná píseň zazní hned v úvodní sekvenci videa). Chtěl jsem, aby název tak trochu korespondoval s Dominikovou osobností, jeho pohyby, gesty, výškou. Schránka je pak jeho vnitřní prostor s jeho vlastními pocity a myšlenkami.

Připravil jsem si strukturu, kterou jsem chtěl alespoň částečně dodržovat. Ta se ale měnila v návaznosti s dalšími aktivitami DMR. Video se kromě průřezu všemi klipy skládá z množství materiálu natočeného během celého roku a z Dominikovy hudební minulosti. Od prvního koncertu, na kterém jsem byl, přes křest alba Haiku, dalších několik koncertů s celou kapelou a přípravu nové desky až po situace z Dominikova života.

Osobně jsem s dokumentem neměl vlastně žádné zkušenosti a časem jsem si začal uvědomovat, že si nejsem úplně jistý, jak vše dramaturgicky uchopit. Měl jsem sice spoustu materiálu, Dominika jsem znal velmi dobře, ale nevěděl jsem, jakým směrem jít tak, abych byl sám spokojený a koncového diváka nenudil.

Hodně mi pomohla reakce při lednových klauzurních zkouškách.

Hned ten den mi došlo, že přes patos, smutek a melancholii v hudbě DMR nemůžu natočit něco, co má stejnou náladu. Dominik je vtipná a inteligentní osoba, co se dokáže nebrat moc vážně a která občas dělá naprosto běžné věci tak nepochopitelně, že by byla škoda tuhle osobní stránku neukázat.

Z tak normálních činností, jako je vaření, praní nebo sezení s kytarou v parku se tak stal skvělý kontrast v kontextu jeho hudby, kterou naopak vážně bere. V pomyslném seznamu situací, které jsem nechtěl při natáčení opomenout, přibylo ještě *Nebrat se moc vážně*.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

V této kapitole bych chtěl popsat proces vzniku jednotlivých videoklipů, od konceptu po samotné natáčení. Vzniklo celkem šest vizuálních děl, která doplňují hudební složku a kompletují tak celé album. Portrét se skládá z celoročního sběru materiálu Děti mezi reprákama, rozhovoru, záběrů ze života, hudebních projektů a samotných klipů.

Po úvodu začíná rozhovor. Dominik vypráví o vyrůstání ve Svitavách, studiích v Brně a přesunu do Prahy. Mluví o tom, jak se dostal k hudbě, popisuje další hudební aktivity a nastiňuje celou myšlenku DMR a alba Haiku. Jednotlivé kapitoly jsou prolнутy situacemi z jeho běžného dne. Vše je doplněno záběry z koncertů, například ze křtu desky, nebo z rozhovoru pro Rádio Wave. Další část patří videoklipům proloženým komentáři. Vidíme ostatní členy projektu a přípravu třetí desky. V závěru autor reflektuje sám sebe a nastiňuje další plány projektu.

Technika byla vzhledem k lo-fi přístupu až na pár výjimek moje vlastní. Fotoaparát Sony A7sII skvěle fungoval pro 4K záznam ve špatných světelných podmínkách, stejně jako pro zpomalené záběry. Objektiv Zeiss 24-70 zase dával prostor pro improvizaci a efektivitu na daných lokacích. Postprodukce pak vznikala na Apple iMac v AdobePremiere.

Některá okna vedou do zahrady

Téma k prvnímu videoklipu vzniklo čistě náhodou na festivalu Colours of Ostrava v létě 2016. Druhý festivalový večer, při koncertě britské umělkyně ANOHNI, který se vyznačoval temným vizuálem, nás s Dominikem napadlo vytvořit něco velmi podobného.

Na velkém pódiu měl divák možnost vidět pouze tři hudebníky v čených kápích.

Celý set byl podpořen velkými LED projekcemi, na nichž se promítaly záběry žen, zpívající danou píseň.

Po několika týdnech jsme se s Dominikem sešli v malém ateliéru v reklamní agentuře, kde oba pracujeme. Pomocí jednoho bodového světla s modrým filtrem jsme natočili první vizuál. Jednozáběrový klip jsem doplnil o prolínající se záběry, které se pravidelně měnily, a o velké detaily, které měly umocnit atmosféru textu a videoklipu. Ještě téhož dne dostal Dominik nápad zhudebnit i další klipy a udělat tak koncepční dílo, které natočíme do vydání alba v září 2016.

Střelec

Klip ke skladbě Střelec vznikl až o několik dalších týdnů později, kdy jsme už měli natočený vizuál ke skladbě Les. Jde nejspíš produkčně o nejpropracovanější dílo, se kterým Dominikovi koncepčně pomáhala Alice Budová. Natáčelo se ve fotografickém ateliéru na Malé straně. V tmavém prostředí, skrze které prostupuje dým, vidíme stíny dvou siluet, muže a ženy. Jde vlastně o parafrázi na vztah, vyvíjející se od letmých dotyků, po konflikt, až k usmíření.

Návštěvník

Návštěvníka jsme natočili ve vinohradské kavárně Fra, kde se často scházíme. V této skladbě Dominik popisuje pocit, který má člověk vracející se po delší době do rodného maloměsta. Během půl hodiny nakreslil plánec Svitav, kde vyrůstal. Celý proces jsem dokumentoval až do posledního momentu, kdy vstává ze židle a odchází.

Les

V 8:00 ráno, při východu slunce, jsme se setkali s půlhodinovým zpožděním u Vítkovského památníku. Byl horký srpnový den. Za asistence tanečnice Barbory Stulíkové jsme vytvořili jednoduchý pohybový klip, ve kterém reaguje na rytmus skladby, s žižkovskou věží v pozadí.

Arabský jaro

V tomto případě jde snad o největší improvizaci v přípravě natáčení. Vidíme průběh večera, ve kterém se Anna Peřinová, Dominikova tehdejší přítelkyně, baví při klasickém posezení na zahrádce v hospodě. Píseň odkazuje na pocit, který zažívá člověk vzpomínající na běžné konverzace s bývalými partnerkami. I přes minimalismus se nám podařilo docílit atmosféry, která ale naprosto vystihuje náladu písničky. V písni hostuje zpěvačka Marie Kieslowski.

Zločinci a oběti

Tento videoklip vznikl ve stejný večer jako Střelec. Okolo druhé hodiny ráno jsme v jedné z vizuálně nejvýraznějších místnosti malostranského ateliéru natočili improvizaci Dominika a Alice Budové. Posilnění vínem přitom operujeme s různými rekvizitami. Vidíme stydlivou postavu muže, na kterého po chvíli začne dotírat dívka, která později v záběru zůstává sama. Z potrhle holky se během několika desítek vteřin stává dospělá žena. Ta postupně začne bláznit taky. Na úplném konci klipu ji postava muže odtáhne pryč.

Album uzavírají ještě dvě písně. Konkrétně Až se venku oteplí, na které jsem se vizuálně podílel v několika záběrech a finálním střihu, a singl Punk de blonde s minimalistickým klipem, který jsem pouze sesazoval v postprodukci.

Celkové vyznění tedy dopadlo snad nejpřirozenějším možným výsledkem. Zpětně bych samozřejmě několik věcí změnil či poupravil. V kontextu období a času, který jsme na přípravu a realizaci měli, ale nakonec vzniklo dílo snad nejvíce odpovídající žánru a povaze DMR. Bylo by také asi prvoplánové vše vysvětlovat do detailu. Některé dvojsmysly a přirovnání v textech, či osobní vtahy a vazby, je dle mého lepší nezmiňovat a nechat jejich interpretaci na těch, kteří se na realizaci podíleli. Pro posluchače a diváka v jedné osobě je to možná i důvod k zamýšlení. Každý si tak může najít to svoje a ztotožňovat se se skladbami dle vlastního uvážení.

Intermediální design je obor, který má celkem těžko definovatelné hranice. Vždy jsem je chtěl tak trochu nevnímat, neotáčet se, respektive nesledovat, co se zrovna děje. Chtěl jsem si dělat věci po svém, což se mi (doufám) daří, a na název oboru nebrat tolik zřetel. Chtěl bych, aby přesah tohoto projektu měl zpětně i své obdivovatele, kteří ho třeba ocení v kontextu české hudby, což je pro mě mnohem více naplňující, než dostat dobrou známku.

Tohle je uzavření pomyslné etapy. Ukončení jedné části mé kariéry, té studentské. Ta druhá, která už nějakou dobu pracuje a přemýšlí sama nad sebou s většími ambicemi, je více dospělá.

Chci pokračovat dál a zároveň brát tuto diplomovou práci jako zkušenost a jako začátek něčeho nového.

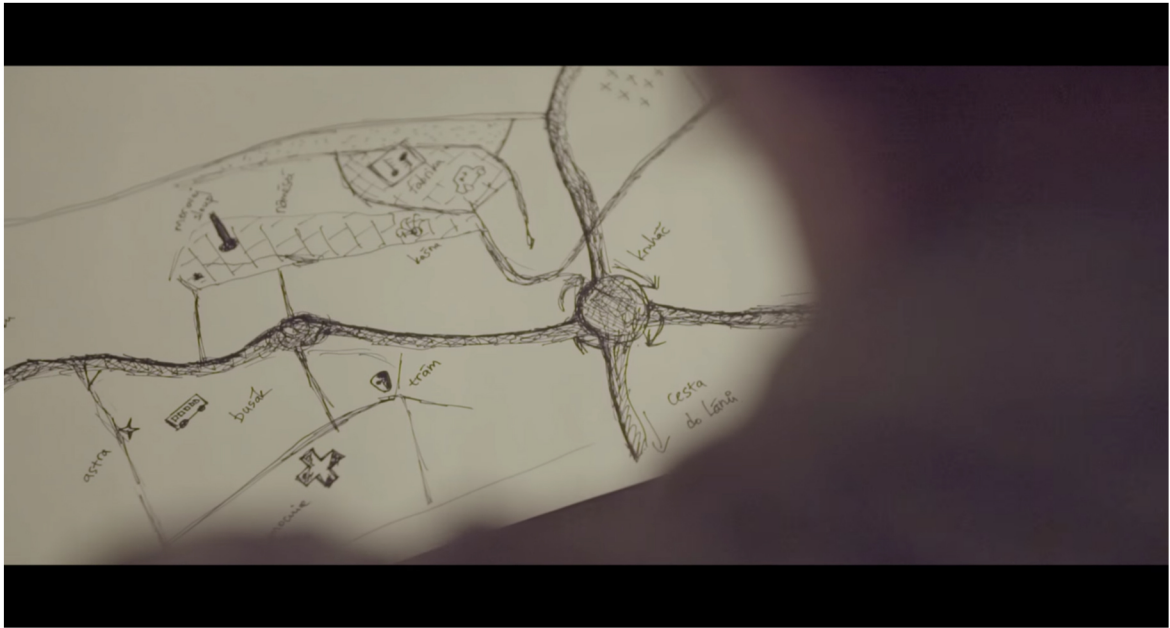

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická část

ANDRIKANIS, Ekaterina. Homevideo I. - aneb Sám sobě režisérem.

Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2193-4.

ANDRIKANIS, E., KONDAKOV, S. Homevideo II. - aneb Sám sobě

kameramanem. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2192-7.

PINCAS, S., LOISEAU, M. Dějiny reklamy. Praha: Slovart, 2009.

ISBN 978-80-7391-266-6.

MONACO, James. Jak číst film - Svět filmu, medií a multimedií.

Praha: Albatros, 2006. ISBN 978-80-00-01410-4.

BORDWELL, David. Dějiny filmu - Přehled světové kinematografie.

Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2011.

ISBN 978-80-7331-207-7.

KLEON, Austin. Krad' jako umělec.

Brno: Jan Melvil Publishing, 2012. ISBN 978-80-87270-36-3.

b) Internetové zdroje

www.nowness.com

www.fubiz.net

www.youtube.cz

www.vimeo.com

6 RESUMÉ

Dominik Zezula prepares with his project

Děti mezi reprakama – Children between speakers the third cover and looks back to the last one, where was created six conceptual videos. We can learn about his previous musical activities, future plans and we partly get into his personal life there too.

Using music and lyrics gives listeners insight into the world of ordinary people in ordinary towns, solving their own problems.

While you are listening to his music, you may feel that you have ever experienced a similar situations firsthand.

We can also notice a musical development, which was during last two years passed from the lo-fi sound of the piano melancholy and suggests that perhaps the last third album titled Nadir will be more pop, for which he owes his concert colleagues with whom album recorded and who were also authored by of the album.

Pavouk v poštovní schránce – Spider in the mailbox is an annual probe and music portrait of contemporary Czech songwriter, who with his own beliefs form creates inner world, which may acts pathetic on viewer, but when it engulfs you, there is no way back.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Videoklip Některá okna vedou do zahrady a)

Příloha 2

Videoklip Některá okna vedou do zahrady b)

Příloha 3

Videoklip Střelec a)

Příloha 4

Videoklip Střelec b)

Příloha 5

Videoklip Návštěvník a)

Příloha 6

Videoklip Návštěvník b)

Příloha 7

Videoklip Les a)

Příloha 8

Videoklip Les b)

Příloha 9

Videoklip Arabský jaro a)

Příloha 10

Videoklip Arabský jaro b)

Příloha 11

Videoklip Zločinci a oběti a)

Příloha 12

Videoklip Zločinci a oběti b)

Příloha 13

Rozhovor

Příloha 14

Živá vystoupení a)

Příloha 15

Živá vystoupení b)

Příloha 16

Křest alba Haiku

Příloha 17

Fotografie Dominika Zezuli